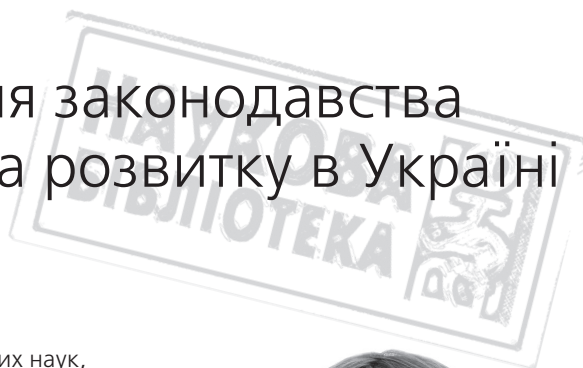

Перспективи спрощення законодавства з питань формування та розвитку в Україні паркових утворень

Ірина ПІДОРИЧЕВА,
кандидат економічних наук,
в. о. завідувача відділу проблем
інноваційно-
інвестиційного розвитку
промисловості
Інституту економіки промисловості
НАН України (м. Київ)

Наталія ОСАДЧА,
доктор економічних наук, доцент,
професор кафедри менеджменту
зовнішньоекономічної діяльності
Університету митної справи та
фінансів (м. Дніпропетровськ)

Стаття присвячена питанням створення та державної підтримки розвитку у світовій та українській практиці технологічних, наукових та індустріальних парків. Визначено природу, сутність і відмінності між типами паркових утворень. Аргументовано недоцільність ідеї об'єднання законів України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків», «Про наукові парки», «Про індустріальні парки» в єдиний законодавчий акт. Запропоновано, як перспективний варіант спрощення чинного законодавства, розробити проект Закону України «Про зони науково-технологічного розвитку», поєднавши в ньому два наявні закони, що регламентують діяльність наукових і технологічних парків, а також доопрацювати чинну редакцію Закону України «Про індустріальні парки», внісши в нього відповідні зміни й доповнення.

Ключові слова: інноваційний розвиток, технологічний парк, науковий парк, індустріальний парк, державна підтримка, стимулювання, законодавство.

Перспективы упрощения законодательства по вопросам формирования и развития в Украине парковых образований

Ирина ПИДОРЫЧЕВА, кандидат экономических наук, и. о. заведующего отделом проблем инновационно-инвестиционного развития промышленности Института экономики промышленности НАН Украины (г. Киев)

Наталья ОСАДЧАЯ, доктор экономических наук, доцент, профессор кафедры менеджмента внешнеэкономической деятельности Университета таможенного дела и финансов (г. Днепропетровск)

Статья посвящена вопросам создания и государственной поддержки развития в мировой и украинской практике технологических, научных и индустриальных парков. Определены природа, сущность и различия между типами парковых образований. Аргументирована нецелесообразность идеи объединения законов Украины «О специальном режиме инновационной деятельности технологических парков», «О научных парках», «Об индустриальных парках» в единый законодательный акт. Предлагается, в качестве перспективного варианта упрощения действующего законодательства, разработать проект Закона Украины «О зонах научно-технологического развития», объединив в нем два имеющихся закона, регламентирующих деятельность научных и технологических парков, а также доработать действующую редакцию Закона Украины «Об индустриальных парках», внеся в него соответствующие изменения и дополнения.

Ключевые слова: инновационное развитие, технологический парк, научный парк, индустриальный парк, государственная поддержка, стимулирование, законодательство.

Prospects of simplification of legislation on creation and development of park formations in Ukraine

Iryna PIDORYCHEVA, Candidate of Economic Sciences, Acting Head of Department of Innovation and Investment Development of Industry of Institute of Industrial Economics of National Academy of Sciences of Ukraine (Kyiv)

Nataliia OSADCHA, Doctor of Economic Sciences, Docent, Professor of Department of Management of Foreign Economic Activity of University of Customs and Finance (Dnipropetrovsk)

The article is devoted to the questions of creation and state support of development of technological, scientific and industrial parks in the world and Ukrainian practice. The nature, essence and differences between the types of park formations are determined. The pointlessness of the idea to unite the laws of Ukraine 'On the special mode of innovative activity of technological parks', 'On scientific parks', 'On industrial parks' in the unique legislative act is grounded. It is offered, as a perspective option of simplification of the current legislation, to develop the draft Law of Ukraine 'On areas for scientific and technological development' which will unite two present laws that regulate the activity of scientific and technological parks, and also to elaborate the current draft Law of Ukraine 'On industrial parks' by bringing the proper amendments and additions in it.

Keywords: innovative development, technological park, scientific park, industrial park, state support, stimulation, legislation.

Нині технологічні парки визнано одним із найефективніших інструментів підтримки інноваційного розвитку. Технологічний парк (*technology park*) – це неоднозначний термін, що зазвичай застосовується для відображення різних методів, спрямованих на стимулювання розвитку заснованих на знаннях підприємницьких малих і середніх фірм усередині країни. Термін має принаймні 16 синонімів¹, найпоширенішими з яких є «науковий парк» (*science park*), «дослідницький парк» (*research park*) і «технополіс» (*technopole*). Тоді як у США найбільшого поширення набули технологічні, дослідницькі та дослідницько-технологічні парки, у Великій Британії найчастіше трапляються наукові парки, у Німеччині – наукові та технологічні парки, у Франції та Японії – технополіси, у Китаї – високотехнологічні парки [2].

У загальному вигляді технологічний (науковий) парк можна представити таким, що створюється навколо ядра (провідного університету чи науково-дослідного інституту); він забезпечує бізнес допоміжними послугами та інфраструктурою, виконує функції трансферу технологій та економічного розвитку. Але не всі технологічні парки діють у межах перелічених характеристик, вони також можуть мати додаткові функції, які іноді варіюються навіть в одній країні [1]. Тому кожен технологічний парк по-своєму унікальний і не може розглядатися як уніфікована модель для використання в інших регіонах і країнах.

Хоча нині у світі налічується вже більш ніж 400 технологічних парків, їхня кількість продовжує зростати. Перше місце серед усіх країн посідає США, де функціонують понад 150 наукових парків, наступними ідуть Японія (111 наукових парків) і Китай, де паркові утворення почали розвиватися з середини 1980-х років, а нині їхня мережа об'єднує майже 100 одиниць [2].

У світовій практиці технологічні парки відносять до третього покоління особливих (вільних) економічних зон – так званих техніко-впроваджувальних зон. Пік їхнього створення припав на 1970–1980-ті роки. Вони формувалися або природним шляхом (США, Канада, Західна Європа), або за ініціативою та на кошти держави (Японія, Китай, Індія, Південна Корея). Однак принципове значення для успішного функціонування таких зон мав не стільки сам метод їхнього створення (є приклади успішних державних парків у країнах Північно-Східної Азії, муніципальних – у країнах Західної Європи, кооперативних – в Японії та Туреччині, приватних – у США), скільки відповідність його конкретним вимогам економічного розвитку країни. З цієї точки зору, уряд має три альтернативні варіанти у формуванні особливих економічних зон [З, с. 24]:

– сприяти загальному поліпшенню ділового клімату в країні для самоутворення зон «знизу» за ініціативою і за рахунок приватного капіталу;

– створювати державні зони «згори» за державні кошти відповідно до спеціальних державних програм;

– використовувати пільги та стимули для підтримки ініціативи «знизу» від приватного бізнесу та місцевих співтовариств.

Промислові (індустріальні) парки відносять до вільних економічних зон другого покоління – промислово-виробничих зон. Такі зони створюються або за територіальним принципом, коли виділяється окрема територія, на якій запроваджуються спеціальні пільгові умови господарської діяльності, або за функціональним принципом, коли преференційний режим поширюється не на окрему територію, а на підприємства, що спеціалізуються на певних видах діяльності. На практиці, однак, чітка межа між цими підходами нерідко стирається.

Незважаючи на те, що і промислові парки, і технологічні парки мають спільний парковий принцип організації діяльності, їхні функції є принципово відмінними. Так, якщо наукові парки орієнтовані на розвиток наукових досліджень і розроблень та виведення інноваційних продуктів на ринок, тобто їхню комерціалізацію через «посів» стартапів та інкубацію інноваційних швидкозростаючих технологічних бізнесів, то індустріальні парки фокусуються на забезпеченні подальшого розвитку бізнесів і «розширенні діяльності» стартапів шляхом надання підприємствам – резидентам парку доступу до необхідної промислової, транспортної, виробничо-складської, адміністративної та соціальної інфраструктури.

В Україні діють окремі законодавчі акти, які визначають правові, економічні та організаційні засади створення й функціонування наукових, технологічних та індустріальних парків. Окрім цього, чинним є Закон України «Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон» [4], згідно з яким технологічні парки, поряд з іншими функціональними типами вільних економічних зон, віднесені до територій зі спеціальним правовим режимом господарської діяльності.

Водночас Законом України «Про інноваційну діяльність» [5] технопарки, інноваційні центри, технополіси, інноваційні бізнес-інкубатори віднесено до інноваційних підприємств, тобто таких структур, що розробляють, виробляють і реалізують інноваційні продукти та (або) продукцію/послуги. Відповідно до Розпорядження Кабінету Міністрів України № 680-р від 17.06.2009 р. технологічні та наукові парки належать до підсистеми інноваційної інфраструктури національної інноваційної системи [6]. Неузгодженість нормативно-правових актів спричиняє неабияку плутанину з визначенням сутності та призначення окремих паркових утворень в українському середовищі, принципових відмінностей між ними, їхніх функцій та ролей, якими наділив їх законодавець. Тому метою цього дослідження є обґрунтування й надання пропозицій щодо можливих напрямів удосконалення та спрощення чинного законодавства у сфері розвитку паркових утворень.

Технологічні парки були першими інноваційними структурами, створеними в Україні. Згідно із Законом України

¹ business park, cyber park, hi-tech park, industrial park, innovation center, R&D park, research park, research and technology park, science and technology park, science city, science park, technology incubator, technology park, technopark, technopole, technopolis (Див.: [1]).

№ 991-XIV від 16.07.1999 р. [7] технологічний парк – це юридична особа або група юридичних осіб, що діють відповідно до договору про спільну діяльність без створення юридичної особи та без об'єднання вкладів з метою створення організаційних засад виконання проектів технологічних парків з виробничого впровадження наукоємних розробок, високі технології та забезпечення промислового випуску конкурентоспроможної на світовому ринку продукції (стаття 1).

Фактично в Україні сформувалася своєрідна модель технопарків «без стін» або модель «віртуальних технопарків». Як зазначають експерти, вона хоча й відрізняється від прийнятих моделей інших країн, але враховує інтереси держави та забезпечує масштабне просування інновацій, тісний зв'язок науки з виробництвом [8, с. 63, 71]. Згаданим вище законом для технопарків було запроваджено спеціальний режим інноваційної діяльності, але діяв він лише до 2005 року, коли обсяги державної підтримки значно скоротилися через скасування більшості пільг та пряме блокування діяльності технопарків (табл. 1). І це, незважаючи на високу економічну ефективність, яку продемонстрували ці структури [8], та гарантування державою стабільності запровадженого режиму (стаття 13).

укових досліджень і їхнього впровадження на вітчизняному та закордонному ринках (стаття 3).

Наукові парки в Україні працюють без будь-яких державних пільг. Законом прописано лише можливість звільнення від сплати ввізного мита наукового, лабораторного та дослідного обладнання, комплектуючих і матеріалів, що ввозяться науковим парком та його партнерами для виконання проектів наукового парку, реалізація яких потребує державної підтримки (стаття 19, п. 2 статті 15).

Попри це в Україні вже зареєстровано 17 наукових парків [10], зокрема наукові парки «Київський університет ім. Т. Шевченка», Київського національного економічного університету, «Аерокосмічні інноваційні технології», «Енергоефективні технології», «АГРОЕКО», Одеського національного політехнічного університету [11, с. 277–279].

З огляду на весь спектр проблем, з якими доводиться стикатися науковим і технологічним паркам, своєчасною є їхня ініціатива щодо створення *Національної асоціації наукових, технологічних парків та інших інноваційних організацій України*. Таке рішення прийнято 25 червня 2015 року на нараді керівників наукових і технологічних парків, що відбувалася в НТУУ «Київський політехнічний інститут» [10].

Державна підтримка діяльності технологічних парків України *

Таблиця 1

Законодавчий акт	Вид підтримки				
	Фінансова підтримка проектів технологічних парків		Цільові субсидії у вигляді звільнення від оподаткування:		
	повне або часткове (до 50%) безвідсоткове кредитування	повна або часткова компенсація відсотків за кредитами	податку на прибуток	податку на додану вартість	мита
Закон України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків» № 991-XIV від 16.07.1999	Відсутня	Відсутня	Діяла	Діяла	Діяла
Закон України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків» № 3333-IV від 12.01.2006	Не виконувалась	Не виконувалась	Діяла	Скасована	Діяла
Податковий кодекс України № 2755-VI від 02.12.2010	Скасована	Сканована	Скасована	Скасована	Діяла
Податковий кодекс України (редакція від 01.07.2015 із змінами відповідно до законів України № 71-VIII від 28.12.2014; № 420-VIII від 14.05.2015)	Скасована	Скасована	Скасована	Скасована	Діє (в разі імпорту енергозбережного обладнання та відповідних матеріалів)

* Складено авторами за: [7; 8, с. 70; 12; 13; 14].

Першим науковим парком став *науковий парк «Київська політехніка»*, організований на базі Національного технічного університету «Київський політехнічний інститут» (НТУ «КПІ») відповідно до Закону України «Про науковий парк «Київська політехніка» [9]. Позитивний досвід його діяльності став підставою для розроблення та ухвалення Верховною Радою базового Закону України «Про наукові парки», який набув чинності 1 січня 2010 року.

Відповідно до Закону України «Про наукові парки» науковий парк є юридичною особою, що створюється з ініціативи вищого навчального закладу та/або наукової установи шляхом об'єднання внесків засновників для організації, координації, контролю процесу розроблення і виконання проектів наукового парку (стаття 1). Засновниками наукового парку можуть також бути інші юридичні особи, але *базовими елементами наукового парку* визначені вищий навчальний заклад та/або наукова установа (стаття 1).

Науковий парк створюється з метою розвитку науково-технічної та інноваційної діяльності у вищому навчальному закладі та/або науковій установі, ефективного та раціонального використання наявного наукового потенціалу, матеріально-технічної бази для комерціалізації результатів на-

Принципово іншими інноваційними структурами є індустріальні парки. Відповідно до Закону України «Про індустріальні парки» [15] індустріальний (промисловий) парк – це визначена ініціатором створення індустріального парку відповідно до містобудівної документації облаштована відповідною інфраструктурою територія, у межах якої учасники індустріального парку можуть здійснювати господарську діяльність у сфері промислового виробництва, а також науково-дослідну діяльність, діяльність у сфері інформації і телекомунікацій на умовах, визначених цим законом та договором про здійснення господарської діяльності у межах індустріального парку (стаття 1). Отже, в основу створення та діяльності індустріальних парків закладено територіальний принцип.

Вищезгаданим законом (стаття 4) прописуються основні засади створення та функціонування індустріальних парків на території України, у тому числі державної підтримки та державного стимулювання залучення інвестицій в індустріальні парки. Але слід зауважити, що передбачені чинною редакцією закону стимули й митні преференції діють виключно на території індустріального парку, внесеного до Реєстру індустріальних парків.

Станом на червень 2014 року до Реєстру індустріальних парків внесено вісім індустріальних парків, розташованих у Львівській, Івано-Франківській, Хмельницькій, Житомирській, Полтавській, Сумській, Київській та Закарпатській областях [16]. Активно нині ведеться робота Київською обласною державною адміністрацією спільно з місцевими радами щодо виділення відповідних земельних ділянок для розміщення індустріальних парків. У Київській області вже є щонайменше 16 таких ділянок загальною площею близько 600 га. Перевагами майбутніх індустріальних парків визначено низьку орендну плату, наявність кваліфікованої та недорогої робочої сили, зручні транспортні розв'язки, близькість до міст – супутників Києва, наявність необхідних комунікацій, а також гарантування представниками влади прозорості правової взаємодії бізнесу з контрольними органами [17].

Утім, затяжна економічна криза, неврегульованість нормативно-правової бази, відсутність гарантій і стимулів з боку держави щодо реалізації проектів індустріальних парків перешкоджають залученню інвестицій у розвиток промислових зон. Зокрема, проблемою для інвесторів індустріальних парків залишається використання державних пільг за наявних обмежень щодо галузевого принципу їх надання. Наприклад, якщо інвестор індустріального парку планує розмістити в його межах підприємства, спеціалізація яких не входить до затвердженого переліку пріоритетних галузей економіки, ускладнюється, а то й унеможливується застосування пільг.

Так, згідно із Законом України «Про стимулювання інвестиційної діяльності у пріоритетних галузях економіки з метою створення нових робочих місць» [18] державна фінансова підтримка передбачає нульову ставку податку на прибуток протягом п'яти років, а далі – поетапне підвищення ставки, звільнення від мита та відстрочення сплати податку на додану вартість у разі імпорту обладнання та комплектуючих, які необхідні для реалізації інвестиційного проекту, використання методу прискореної амортизації. Відповідні положення щодо передбачених цим законом і деякими ін-

преференції. Наприклад, у Туреччині вони мають такі переваги [19]:

- відсутність податку на додану вартість під час придбання землі;
- звільнення від податку на нерухомість протягом п'яти років, починаючи із за будови промислового підприємства;
- зменшена вартість води, природного газу та зв'язку;
- відсутність податку на об'єднання та/або поділ земельних ділянок, звільнення від муніципального податку на будівництво та експлуатацію промислового підприємства;
- звільнення від муніципального податку на тверді відходи, якщо організована промислова зона не користується відповідними муніципальними послугами.

У Польщі привабливими інструментами інвестування визнано спеціальні економічні зони – відокремлені ділянки території країни, призначені для ведення підприємницької діяльності на пільгових умовах. Вони формувалися відповідно до *The Act of 20 October 1994 on Special Economic Zones* насамперед для прискорення економічного розвитку регіонів шляхом становлення нових видів підприємницької діяльності, підвищення конкурентоспроможності товарів/послуг, розроблення нових техніко-технологічних рішень та їх практичного застосування, створення нових робочих місць, розвитку експорту [20]. Для оптимізації ефектів створення таких зон у законі акцентовано увагу на інвестиціях, бажаних для економіки країни, якими визнано:

- інноваційні;
- реалізовані в пріоритетних видах економічної діяльності;
- ті, що підтримують розвиток кластерів і технологічних парків;
- ті, що збільшують рівень індустріалізації менш розвинутих промислових регіонів;
- ті, що забезпечують створення нових робочих місць або залежно від рівня безробіття в окрузі – мінімальний інвестиційний рівень витрат [20].

Державна підтримка інвестиційної діяльності в Україні *

Таблиця 2

Нормативно-правовий акт	Податкові преференції	Митні преференції
Закон України «Про інвестиційну діяльність» № 1560-ХІІ від 18.09.1991	Не передбачені	Не передбачені
Постанова КМУ «Про затвердження Державної цільової економічної програми енергоефективності і розвитку сфери виробництва енергоносіїв з відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива на 2010–2015 рр.» № 243 від 01.03.2010	Не передбачені	Не передбачені
Закон України «Про стимулювання інвестиційної діяльності у пріоритетних галузях економіки з метою створення нових робочих місць» № 5205-VI від 06.09.2012	Передбачені	Передбачені
Закон України «Про індустріальні парки» № 5018-VI від 21.06.2012	Не передбачені	Передбачені
Закон України «Про режим іноземного інвестування» № 94/96-ВР від 19.03.96	Не передбачені	Не передбачені
Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» № 3715-VI від 08.09.2011	Передбачені	Передбачені

* Складено авторами за: [15; 18; 21; 22; 23; 24].

шими нормативно-правовими актами (табл. 2) податкових і митних преференцій мають знайти відображення у нормах Митного та Податкового кодексів України, а в деяких випадках – щорічно передбачатися в Законі України про державний бюджет на відповідний рік.

Державна підтримка та стимулювання інвестиційної діяльності в межах індустріальних парків – невід'ємна умова їхньої ефективної діяльності та розвитку. Індустріальні парки є дієвим інструментом реалізації виробничого потенціалу регіонів, галузевої диверсифікації та підвищення конкурентоспроможності економіки, про що свідчить досвід багатьох розвинутих країн і країн, які розвиваються. Інвесторам, що діють в організованих промислових зонах, надаються значні

На сьогодні в Польщі зареєстровано 14 спеціальних економічних зон загальною площею 11 845,11 га, результатом діяльності яких продемонстрували реальний ефект для економіки. Як ефективний інструмент підтримки інвестицій, вони продемонстрували реальне зростання зайнятості в зонах і поза ними, посприяли впровадженню нових технологій та заклали основу формування галузевих кластерів [25].

Отже, на основі аналізу природи, сутності й цілей створення паркових утворень, зарубіжної та вітчизняної практики їхнього функціонування можна дійти таких висновків.

Технологічні та наукові парки, що лежать в основі техніко-впроваджувальних спеціальних (особливих) еко-

номічних зон, відрізняються від індустріальних (промислових) парків наявністю ядра у вигляді великих наукових центрів, початковою орієнтацією на розвиток наукових досліджень та виведення інноваційних продуктів на ринок, тобто їхню комерціалізацію. Такі зони орієнтовані не на індустріальний тип зростання території, а на активізацію інноваційної діяльності та закладання основи переходу до постіндустріальної стадії розвитку. Промислові ж зони створюються насамперед для здійснення їхніми учасниками господарської діяльності (але необов'язково пов'язаної з інноваційними напрямками), залучення інвестицій, розвитку експортного потенціалу та створення нових робочих місць. Такий висновок цілком підтверджується практикою функціонування паркових утворень у зарубіжних країнах і в Україні, незважаючи на всю різноманітність їхніх назв, моделей і концепцій створення.

Виходячи з цього, *ідея об'єднання трьох законів України* – «Про наукові парки», «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків», «Про індустріальні парки» – в єдиний законодавчий акт видається *недоцільною та дуже складною для реалізації*.

Перспективним є варіант підтримки розвитку в Україні двох типів зон – техніко-впроваджувальних зон, представлених науковими і технологічними парками, та організованих промислових зон, представлених індустріальними парками. У зв'язку з цим пропонується:

1) розробити проект Закону України «Про зони науково-технологічного розвитку», поєднавши в ньому два закони – «Про наукові парки» і «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків», чітко прописавши в ньому цілі, функції, призначення, правовий статус, порядок створення цих структур, інструменти державної підтримки й стимулювання та інші норми;

2) доопрацювати чинну редакцію Закону України «Про індустріальні парки» шляхом внесення змін і доповнень і, зокрема, передбачити:

– зменшення мінімально допустимої площі земельної ділянки, на якій дозволяється створювати індустріальний парк, – з 15 гектарів до 5 гектарів;

– надання учасникам індустріальних парків податкових пільг (на період не менш як п'ять років), а саме: звільнення від оподаткування податком на прибуток підприємств, податком на додану вартість, а також сплати земельного податку та ввізного мита під час ввезення унікального обладнання, комплектуючих і матеріалів. Це має знайти відображення у відповідних положеннях Податкового, Митного та Земельного кодексів України;

– щорічно при затвердженні Державного бюджету України на відповідний рік надання (відповідно до п. 4 статті 34) керуючим компаніям та ініціаторам створення – суб'єктам господарювання безвідсоткових кредитів (позик) та цільового фінансування на безповоротній основі для облаштування індустріальних парків.

Список використаних джерел

1. Briggs A. T., Watt S. Technology and Research Parks [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www1.american.edu/carmel/ab5293a/Whats/whatis.htm>

2. Science Policy and Capacity-Building. Science Parks around the World / Матеріали ЮНЕСКО [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.unesco.org/new/en/natural-sciences/science-technology/university-industry-partnerships/science-parks-around-the-world/>

3. Смородинская Н. Организация особых экономических зон в мировой и российской практике: концептуальные аспекты / Н. Смородинская // Вестник Института экономики Российской академии наук. – 2011. – № 3. – С. 16–36.

4. Закон України «Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон» № 2673-

XII від 13.10.1992 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2673-12> (редакція від 17.02.2006).

5. Закон України «Про інноваційну діяльність» № 40-IV від 04.07.2002 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/40-15> (редакція від 05.12.2012).

6. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції розвитку національної інноваційної системи» № 680-р від 17.06.2009 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/680-2009-%D1%80> (редакція від 17.06.2009).

7. Закон України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків» № 991-XIV від 16.07.1999 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/991-14> (редакція від 05.12.2012).

8. Мазур А. А. Технологічні парки України: цифри, факти, проблеми / А. А. Мазур, С. В. Пустовойт // Наука та інновації. – 2013. – Т. 9. – № 3. – С. 59–72.

9. Закон України «Про науковий парк «Київська політехніка» № 523-V від 22.12.2006 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/523-16> (редакція від 05.12.2012).

10. Наукові та технологічні парки України створили асоціацію / Інформація Міністерства освіти і науки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/usi-novivni/novini/2015/06/26/naukovi-ta-technologichni-parki-ukrayini-stvorili-asociazciyu/>

11. Соціально-економічний розвиток держави, регіону, підприємства в нестабільних ринкових умовах: моногр. / [З. Б. Живко, С. В. Князь, В. І. Ляшенко та ін.]; за заг. ред. А. М. Штангreta та А. П. Левітської. – Львів: Укр. акад. друкарства, 2015. – 506 с.

12. Закон України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків» № 3333-IV від 12.01.2006 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3333-15>

13. Податковий кодекс України № 2755-VI від 02.12.2010 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

14. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової [...]» № 71-VIII від 28.12.2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/71-19>

15. Закон України «Про індустріальні парки» № 5018-VI від 21.06.2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5018-17> (редакція від 11.08.2013).

16. Створення індустріальних парків в Україні: перші кроки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://issuu.com/nataliyakobylchak/docs/ind_parks_in_ukraine.

17. В Киевской области создадут более 10 индустриальных парков [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://finance.obozrevatel.com/business-and-finance/50719-v-kievskoj-oblasti-sozhdadut-bolee-10-industrialnyih-parkov.htm>.

18. Закон України «Про стимулювання інвестиційної діяльності у пріоритетних галузях економіки з метою створення нових робочих місць» № 5205-VI від 06.09.2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5205-17>.

19. Special Investment Zones / The Republic of Turkey Prime Ministry Investment Support and Promotion Agency [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.invest.gov.tr/en-US/investmentguide/investorguide/Pages/SpecialInvestmentZones.aspx>.

20. Act of 20 October 1994 on Special Economic Zones [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://invest-ksse.com/acts-of-law,22>.

21. Закон України «Про інвестиційну діяльність» № 1560-XII від 18.09.1991 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>.

22. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної цільової економічної програми енергоефективності і розвитку сфери виробництва енергоносіїв з відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива на 2010–2015 роки» № 243 від 01.03.2010 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/243-2010-%D0%BF>.

23. Закон України «Про режим іноземного інвестування» № 94/96-ВР від 19.03.96 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/93/96-%D0%B2%D1%80>.

24. Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» № 3715-VI від 08.09.2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3715-17>.

25. A guide to special economic zones in Poland / The Report of Polish information and foreign investment agency [Електронний ресурс]. – Режим доступу: file:///C:/Users/Ira/Downloads/KPMG_Guide_to_SEZ_in_Poland_2009.pdf

rynkovykh umovakh: monohrafiia [Socio-economic development of the state, regions and enterprises under unstable market conditions: monograph]. Lviv: Ukrainska akademiia drukarstva.

12. *Zakon Ukrainy 'Pro spetsialnyi rezhyim innovatsiinoi diialnosti tekhnolohichnykh parkiv' No 3333-IV vid 12.01.2006* [The Law of Ukraine 'On special regime for innovation activity of technological parks' No 3333-IV of 12.01.2006]. Available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3333-15>

13. *Podatkovi kodeks Ukrainy No 2755-VI vid 02.12.2010* [Tax Code of Ukraine No 2755-VI of 02.12.2010]. Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

14. *Zakon Ukrainy 'Pro vnesennia zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrainy ta deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo podatkovoi [...] No 71-VIII vid 28.12.2014* [The Law of Ukraine 'On Amendments to the Tax Code of Ukraine and Laws of Ukraine on Taxation [...] 'No 71-VIII of 28.12.2014]. Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/71-19>

15. *Zakon Ukrainy 'Pro industrialni parky' No 5018-VI vid 21.06.2012* [The Law of Ukraine 'On the industrial parks' No 5018-VI of 21.06.2012]. Available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5018-17>

16. *Stvorennia industrialnykh parkiv v Ukraini: pershikroky* [Creation of industrial parks in Ukraine: first steps]. Available at: http://issuu.com/nataliyakobylchak/docs/ind_parks_in_ukraine

17. *V Kievskoi oblasti sozhdadut bolee 10 industrialnykh parkov* [More than 10 industrial parks will be created in Kiev region]. Available at: <http://finance.obozrevatel.com/business-and-finance/50719-v-kievskoj-oblasti-sozhdadut-bolee-10-industrialnykh-parkov.htm>

18. *Zakon Ukrainy 'Pro stymuliuвання investytsiinoi diialnostiu priorytetnykh haluziakh ekonomiky z metoiu stvorennia novykh robochykh mist' No 5205-VI vid 06.09.2012* [The Law of Ukraine 'On stimulating the investment in priority sectors of the economy to create new places of work' No 5205-VI of 06.09.2012]. Available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5205-17>

19. *Special Investment Zones, The Republic of Turkey Prime Ministry Investment Support and Promotion Agency*. Available at: <http://www.invest.gov.tr/en-US/investmentguide/investorguide/Pages/SpecialInvestmentZones.aspx>

20. *Act of 20 October 1994 on Special Economic Zones*. Available at: <http://invest-ksse.com/acts-of-law,22>

21. *Zakon Ukrainy 'Pro investytsiino diialnist' No 1560-XII vid 18.09.1991* [The Law of Ukraine 'On investment activity' No 1560-XII of 09.18.1991]. Available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>

22. *Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy 'Pro zatverdzhennia Derzhavnoi tsilovoi ekonomichnoi prohramy enerhoefektyvnosti i rozvytku sfery vyrobnytstva enerhonosiiv z vidnovliuvanykh dzhерel enerhii ta alternatyvnykh vydiv palyvana 2010–2015 roky' No 243 vid 01.03.2010* [The Cabinet of Ministers of Ukraine 'On approval of the State target economic program on energy efficiency and development of energy production from renewable energy sources and alternative types of fuels for 2010–2015' No 243 of 01.03.2010]. Available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/243-2010-%D0%BF>

23. *Zakon Ukrainy 'Pro rezhyim inozemnoho investuvannia' No 94/96-VR vid 19.03.96* [The Law of Ukraine 'On foreign investment regime' No 94/96-VR of 19.03.96]. Available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/93/96-%D0%B2%D1%80>

24. *Zakon Ukrainy 'Pro priorytetni napriamy innovatsiinoi diialnosti v Ukraini' No 3715-VI vid 08.09.2011* [The Law of Ukraine 'On priority directions of innovation activity in Ukraine' No 3715-VI of 08.09.2011]. Available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3715-17>

25. A guide to special economic zones in Poland, The Report of Polish information and foreign investment agency. Available at: file:///C:/Users/Ira/Downloads/KPMG_Guide_to_SEZ_in_Poland_2009.pdf

References

1. **Briggs A. T., Watt S.** *Technology and Research Parks*. Available at: <http://www1.american.edu/carmel/ab5293a/Whats/whatis.htm>

2. *Science Policy and Capacity-Building. Science Parks around the World, Materials UNESCO*. Available at: <http://www.unesco.org/new/en/natural-sciences/science-technology/university-industry-partnerships/science-parks-around-the-world/>

3. **Smorodinskaia N.** (2011) 'Organizatsiya osobykh ekonomicheskikh zon v mirovoi i rossiiskoi praktike: kontseptualnye aspekty' [Organization of special economic zones in the world and Russian practice: conceptual aspects], *Vestnik Instituta ekonomiki Rossiiskoi akademii nauk*, 3: 16–36.

4. *Zakon Ukrainy 'Pro zahalni zasady stvorennia i funktsionuvannia spetsialnykh (vilnykh) ekonomichnykh zon' No 2673-XII vid 13.10.1992* [The Law of Ukraine 'On general principles of creation and functioning of special (free) economic zones' No 2673-XII of 13.10.1992]. Available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2673-12>

5. *Zakon Ukrainy 'Pro innovatsiino diialnist' No 40-IV vid 04.07.2002* [The Law of Ukraine 'On innovation activity' No 40-IV of 04.07.2002]. Available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/40-15>

6. *Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy 'Pro skhvalennia Kontseptsii rozvytku natsionalnoi innovatsiinoi systemy' No 680-r vid 17.06.2009* [The Cabinet of Ministers of Ukraine 'On approval of the Concept of development of national innovation system' No 680-r of 17.06.2009]. Available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/680-2009-%D1%80>

7. *Zakon Ukrainy 'Pro spetsialnyi rezhyim innovatsiinoi diialnosti tekhnolohichnykh parkiv' No 991-XIV vid 16.07.1999* [The Law of Ukraine 'On special regime for innovation activity of technological parks' No 991-XIV of 16.07.1999]. Available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/991-14>

8. **Mazur A. A.** (2013) 'Tekhnolohichni parky Ukrainy: tsyfry, fakty, problemy' [Technological Parks of Ukraine: figures, facts and problems], *Nauka ta innovatsii*, Vol. 9, No 3: 59–72.

9. *Zakon Ukrainy 'Pro naukovyi park 'Kyivska politekhnika' No 523-V vid 22.12.2006* [The Law of Ukraine 'On Scientific park' Kyiv Polytechnic' No 523-V of 22.12.2006]. Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/523-16>

10. *Naukovi ta tekhnolohichni parky Ukrainy stvorily asotsiatsiiu, Informatsiia Ministerstva osvity i nauky Ukrainy* [Scientific and technological parks of Ukraine created the association, Information from the Ministry of Education and Science of Ukraine]. Available at: <http://www.mon.gov.ua/usi-novivni/novini/2015/06/26/naukovi-ta-tekhnolohichni-parki-ukrayini-stvorili-asociazciyu/>

11. **Zhyvko Z. B. and others** (2015) *Sotsialno-ekonomichnyi rozvytok derzhavy, rehionu, pidpriemstva v nestabilnykh*